

Çocuk Dostu Mekanlar
Acil Durumlarda Çocuk Koruma

Çocuk Dostu Mekanlar (ÇDM) Hedefler

Çocuklara yönelik koruma ve esenlik aşağıdaki eylemler aracılığıyla sağlanmaya/artırılmaya çalışılmaktadır:

Çocukların bir araya gelip oynayabilecekleri onlara özel güvenli bir mekanda **çocukların korunması**

Çocuk odaklı etkinlikler (oyun ve eğitim) aracılığıyla **çocukları acil durum kaynaklı stres yaratan olgulardan uzaklaştırmak**

ÇDM toplumun desteği ve çocukların katılımıyla oluşturmak;
böylece yetişkinler çocuklar için birlikte iş yapıp çocuk koruma ve destek sistemlerini güçlendirirken bir yandan da kendi kapasitelerini yeniden oluştururlar

ÇDM İlkeler

- **Katılım:** Planlama aşamasından uygulama evresine kadar etkinliklerin tamamına engelli olanlar da dahil olmak üzere bütün çocukların katılımı sağlanmalıdır. Çocukları katılmaya zorlamayınız.
- **Çocuk hakları:** ÇDM temel yaklaşım çocukların fiziksel, duygusal, sosyal ve zihinsel gelişimlerine destek vermek üzere tasarlanıp uygulanır
- **Yaş Grubuna Uygun Etkinlikler:** (0-5, 6-12, 13-18) gelişim evreleri
- **Cinsiyete Duyarlı:** Etkinlikler (bazı durumlarda oyunlar) kız ve erkek çocuklarının cinsiyetlerine uygun biçimde tasarlanır.
- **Kültüre Uygun:** Hedef kitleyi oluşturan halkın değerleri, inançları, uygulamaları ve geleneklerine saygı gösterilmelidir
- **Uyumlu:** Etkinliklerin içeriği çocukların özel ihtiyaçlarını karşılarken yapılandırılmış etkinliklerle serbest zaman etkinlikleri dengelenir
- **Toplum katılımı:** ÇDM'deki etkinlikler açısından hem planlama hem de yönetim evrelerinde en temel bileşeni toplum katılımı oluşturur

Çatışma ve Göçe Zorlanmanın Etkileri

- Silahlı çatışmalar güvenliği yok eder, toplulukları parçalar, kişisel gelişimi engeller ve çok derin ruhsal yaralar açar
- Silahlı çatışmalar ve göçe zorlanma hali ilişkileri, aile ilişkilerini, toplumsal bağları ve ekonomik durumu etkiler
- Silahlı çatışma durumlarında çocuklar ölüme, ayrılığa, kayıplara, şiddete, aile ve sosyal çevrenin dağılmasına, insani değerlerin yok olmasına, çevre tahribatına ve yoğun strese maruz kalabilir/şahit olabilir
- Göçe Zorlanmanın Etkileri: Fiziksel ve sosyal çevrede değişim/ güvensizlik/ alışa geldik düzenin bozulması/ hareket özgürlüğünün kısıtlanması/başkalarına aşırı bağlanma benzeri sonuçlar yaratır

ÇDM - Süreç

- 1. Aşama – Acil Durum Ortamı

Acil durum müdahalesi – STK ve topluluklar çocuklar ve ergenlerin sosyalleşmesi, oynaması, eğitim görmesi ve kendilerini ifade etmesi amacıyla “güvenli bölgeler” ya da “çocuk dostu mekanlar” oluşturmak ister

- 2. Aşama –ÇDM’ların güçlendirilerek, tahliye/gönderme sistemi aracılığıyla güvenli bir çevre tesis edilir

- 3. Evre– Geçici dönem

ÇDM’deki etkinlikler nihayetinde çocuklar için formel eğitime, öğrencilik sonrası dönemdeki ergenler açısından okul dışı faaliyetlere dönüştürülür

- ❑ Çıkış Evresi: toplumsal destek mekanizmaları yeniden kurulur; yerinden edilen kimseler yurt/meکانlarına yeniden döner; çocuklar çocuk kulüplerine alınır

Not: ÇDM’la çocuk kulüpleri (birincisi bütün çocukları kapsarken, ikincisi belirli grupları kapsamına alır??) arasında fark vardır

Çocuk Dostu Mekanlar- Planlama

- Kamp Yönetimiyle Bir Araya Gelme
- İlgili Kimse ve Yetkililerle Görüşme
- ÇDM'ların Tasarım ve İşletilmesi Sürecine Çocuklar ve Topluluk Üyelerini Dahil Etme
- ÇDM İçin Gönüllü Olacakları Belirleme
- Gönüllüleri Eğitim
- ÇDM İçin Gereken Kaynakları Belirleme

Etik ilkeler

1. Mahremiyet:

- Çocuk ve ailesinin bütünlüğü, güvenliği ve huzuru açısından çok önemlidir
- Özel hayata ve mahremiyete saygı göstermek gerekir

2. Onay:

- Etkinliklerin amaçları çocuğa ve ailesine açıklanarak onay alınması şarttır
- Özellikle fotoğraf/video filmler için onay gerekir
- (Çocuk) katılıma zorlanmamalıdır

ÇDM ETKİNLİKLER - Bütünleşik Yaklaşım

- Çocuk Koruma: Eğlence: spor, oyun, hikaye anlatma/yazma, grup etkinliği, şiir, drama, şarkı söyleme, müzik, resim vb.
- Psikososyal Destek, kültürel bakımdan uygun danışma/iyileştirme
- Savunmasız çocukların uygun servislere sevk edilmesi
- Gönüllülerin Eğitimi
- Eğitim: Okul öncesi etkinlikler, formel olmayan eğitim, akşam dersleri, etüt mekanları
- Afet Riski Azaltma: Güvenli Mekanların Tespiti, Farkındalık Artırma Amaçlı Etkinlikler (Mayın Riski, Hayatta Kalma Becerileri vb.)

PROGRAM

- *Yapılandırılmış Oyun Amaçlı Etkinlikler*
 - Resim, hikaye anlatma, şarkı söyleme, spor, drama, oyun
 - Ekip çalışması, işbirliği, güven tesisi, güçlendirme
- *Eğitim Çalışmaları*
 - Okuma yazma kursları (özellikle de formel eğitim imkanı yoksa)
- *Koruma Çalışmaları*
 - Mevcut çevresel risk ve tehditlerden kaçınma
 - Temel sağlık ve hijyen
- *Toplum Tabanlı Çalışmalar*
 - Yerel kültüre uygun dini/ahlaki eğitim
 - Topluluğun ihtiyaçlarını karşılama amaçlı özel etkinlikler (temizlik kampanyaları vb.)

Çocuk Korumayı ÇDM'lara Dahil Etme

- Çocuğun ailesinden ayrı düşmesini önleme
- Mayın ve çevre kaynaklı tehlikelere karşı farkındalık
- Ergenlerin ihtiyaçlarına yönelik farkındalık
- Çocuk askerlerin rehabilitasyonları ve toplumla yeniden bütünleştirilmeleri
- Cinsel ve cinsiyete dayalı şiddet mağdurlarının bakımı
- Kamp lojistiği konusuna çocuklar ve kadınların da dahil edilmeleri

ÇDM Yönetimi

Roller ve Sorumluluklar

- **Gönüllüler:** ÇDM'lerin günlük işleyişi & yaşa ve cinsiyete uygun etkinliklerin düzenlenmesi, çocuklara nezaret
- **Çocuklar & topluluklar:** ÇDM etkinliklerinin düzenlenmesine sürekli katılım
- **Çocuk Koruma Kurumu:** Teknik destek ve rehberlik, gözlem, denetim, (oyun ve okul) malzemesi temini, gönüllülerin eğitimi

Denetim

ÇDM'ler için Denetim Listesi Formu oluşturun

- Kurulum ve Erişim
- ÇDM Etkinlikleri
- Gönüllüler ve Kolaylaştırıcılar
- Özel Koruma İhtiyacı İçerisindeki çocuklar
- Çocuk Koruma Konularının Belirenmesi
- Aileler ve Topluluklar
- Malzeme

TEŞEKKÜRLER